

II. časť

Prechod od pastierskeho spôsobu hospodárenia k rozvoju klasického poľnohospodárstva.

Po porážke a vyhnaní osmanských vojsk z územia Uhorska sa skoro 150 rokov územie Karpatskej kotliny využívalo len na chov dobytka. Zemepáni, ktorým bola táto časť Uhorka kráľovskou komorou rozdaná za zásluhy pri porážke Turkov zistili, že im chov dobytka malá zisku prináša. Začali začiatkom 18. storočia na týchto nehostinných územiach vytvárať nové osady poddanými z hornej časti Uhorska. Osadníci sťahujúci sa na územie Dolnej zeme získali okrem iných výhod aj tú, že sa vymanili z klasického poddanstva. Stali sa taxalistami. Bo to prvý krok k postupnému príchodu obdobia, ktoré historici pomenovali – výkup z dedičného poddanstva. Tieto myšlienky prináša do uhorského snemu gróf Štefan Szécsényi v rokoch 1832 -36. V marci 1848 uhorský snem odsúhlasil vo forme petície 12 revolučných požiadaviek medzi ktorými bolo aj zrušenie poddanstva. Zemepáni ponúkli parceláciu svojich pozemkov za úhradu svojim poddaným. Začal sa teda deliť a predávať aj chotár osady Slovenský Komlós. Veľkosť výmery pôdy sa riadila ekonomickou silou a technickou výbavou rodiny, ktorá sa uchádzala o kúpu. Chotár obce mal rozlohu cca 9*9 km od stredu obce. Relatívne veľká vzdialenosť pôdy od obce si vynútila najprv budovanie hospodárskych dvorov slúžiacich len ak dočasný prístrešok pri obrábaní pôdy, postupne sa však prechádzalo k vybudovaniu objektov na trvalé bývanie. Takto vznikol systém *sálašov*. Tento proces prebiehal pomaly. Splácanie pôdy sa vlieklo, trvalo skoro 10 rokov kým sa poddaný so zemepánom vyrovnali. Prvý súpis *sálašov* bol urobený v roku 1854 a udáva počet *sálašov* 84.

O 84 rokov, teda v roku 1938, dosiahol ich počet 485. Na mape, ktorá tvorí prílohu k tejto II. časti histórie osady, je vidieť ich rozloženie v chotári. Popri *úratí*, teda poľných ciest, boli vybudované typické vahadlové studne, ktoré slúžili počestným na občerstvenie a k napájaniu zvierat. Sú na nej vyznačené i nerozpredané pozemky, pod názvami :

- Melinda major, inak aj *Házikovo*, ako si ho Komlósania pomenovali.
- Szöllös puszta, alebo *Sejlejš*, ako túto pustatinu nazývali Komlósania.
- Kaszaper pusta, tu sa rozprestierala pôvodná maďarská osada Komlós , túto lokalitu nazývali Komlósania *Kostolisko*.
- Karkus tanyák, aj tento kus zeme bol grófsky a v prenájme ho mala rodina prísazného Mateja Karkuša a Komlósania ju nazývali *Báranovo*.
- Z pestovania technických plodín na mape je vyznačené územie *Konopísk*, ktoré boli vymerané a rozpredané záujemcom v roku 1840.

Po Druhej svetovej vojne zmena spoločenského systému znamenala zánik *sálašského* hospodárenia – združstevňovanie zlikvidovalo *sálaše*, skoro všetky boli zrovnané zo zemou, zostali tri za intravilánom obce popri ceste na Orošházu. Jeden pri ceste na Békéssku Čabu a tesne za potokom Száraz ér ešte jeden, ten je doteraz obývaný.

Tanyák (Sálaše)

1. Obecný sálaš
2. Obecný pasenok
3. Pavol Beňo
4. Ondrej Lehocki
5. Strážny dom na Konopiskách
6. Székegyeházi Csószház
(Církevný strážny dom)
7. Martin Roskoš
8. Ján Franko
9. vd. po Jánovi Francistiovi
10. -,-
11. Ján Machan
12. Peter Fábri
13. Pavol Molnár
14. Juraj Molnár
15. vd. po Jánovi Hovorkovi
16. Štefan Zelenák
- 17/a Michal Karas
17. Juraj Karas
- 18/a Pavol Lehocki
18. Štefan Šováň
19. Michal Varga
20. Pavol Šebo
21. vd. po Pavlovi Slávikovi
22. Ondrej Slávik
23. Ján Slávik
24. Matej Slávik
25. Juraj Samuel
26. Michal Záluski
27. Michal Lehocki
28. Martin Hudák
29. Ján Šebo
30. Michal Kováč
31. vd. po Jurajovi Karasovi
32. Pavol Karas
33. Ondrej Ivanov
34. Štefan Ačai
35. Juraj Lehocki
36. Ján Maľa
37. Ján Trnavec
38. Pavol Matajs
39. Pavol Trnavec
40. Ján Samuel
41. -,-
42. Štefan Machan
43. Pavol Farkaš
44. Ondrej Farkaš
45. vd. po Pavlovi Samuelovi
46. Ján Ribárski
47. víťaz Juraj Meleg
48. Martin Karas
49. Mária Karasova
50. Pavol Závada
51. Pavol Tuška
52. Ján Karas
53. Alžbeta Tóthova
54. Pavol Šebo
- 55 a 56. Pavol a Ján Halaši
57. Štefan Šebo
58. Štefan Budai
- 59 a 60. vd. po Michalovi Adamíkovi
61. Pavol Oravec
62. Pavol Kozák
63. Ján Bogár
64. Ján Garai
65. Juraj Jambrich
66. Martin Bogár
- 67 a 68. Matej Machan
69. Michal Kozák
70. Ondrej Farkaš
71. Štefan Bútor
72. vd. po Jánovi Francistim
73. Ján Slávik
74. vd. po Jurajovi Kmeťkovi
75. Štefan Tóth
76. Štefan Laurovič
77. Adam Karas
78. Ján Karkuš
79. Ján Ročkár
- 80 a 81. Pavol Moťovski
82. Pavol Hajnal
83. Michal Samuel
84. Martin Samuel
85. Štefan Meleg
86. Štefan Lopušni
87. víťaz Juraj Meleg
88. Pavol Meleg
- 89 a 90. Ján Meleg
91. Matej Rozkoš

92. Matej Meleg
93. Ján Matejdes
94. vd. po Štefanovi Prágaiovi
95. Juraj Ribárski
96. Matej Matajs
97. Pavol Kmeťko
98. vd. po Jánovi Kmeťkovi
99. Štefan Kmeťko
100. vd. po Jurajovi Kmeťkovi
101. vd. po Štefanovi Karasovi
102. Michal Sokol
103. Ján Korim
104. Štefan Hovorka
105. Ján Hovorka
106. dedič Štefan Hovorka
107. vd. po Jurajovi Klementovi
108. dedič Pavol Klement
109. Ján Klement
110. Pavol Maľa
111. Pavol Puškeľ
112. Pavol Korim
113. Juraj Machan
114. Ján Francisti
115. Ján Hrivnák
116. Štefan Francisti
117. vd. po Ondrejovi Maľovi
118. Michal Maľa
119. Juraj Maľa
120. Michal Francisti
121. Jozef Kmeťko
122. Juraj Bobor
123. Pavol Karkuš
124. vd. po Jánovi Boborovi
125. Štefan Bobor
126. Ján Bobor
127. Juraj Pipíš
128. Ján Lacko
129. Ján Orban
130. Štefan Zelenák
131. Štefan Laurovič
132. Ondrej Samuel
133. Ján Sokol
134. Gregor Ištván
135. Pavol Lehocki
136. Štefan Ištván
137. Michal Kmeťko
138. Pavol Farkaš
139. Michal Hrivnák
140. Ondrej Tuška
141. vd. po Ondrejovi Samuelovi
142. Pavol Karas
143. Pavol Karas
144. Cirkevná pôda (Jesenski)
145. Pavol Ďurkovič
146. Pavol Sokolai , učiteľ- učiteľská pôda
147. Gabriel Kováčik, učiteľ - učiteľská pôda
148. Michal Zeman, farár ecav - cirkevná pôda
149. Juraj Lehocki
150. vd. po Ondrejovi Francistiovi
151. Ondrej Karas
152. Ján Lehocki
153. Juraj Lehocki
154. Pavol Moťovski
155. Štefan Ondrus
156. Ondrej Lehocki
157. Juraj Pakši
158. Štefan Franko
159. Matej Lehocki
160. Štefan Matajs
161. Juraj Maľa
162. Pavol Karkuš
163. Martin Boroš
164. Michal Boroš
165. Pavol Karkuš
166. víťaz Ján Buda
167. vd. po Jánovi Orbanovi
168. Michal Lásik
169. Matej Kmeťko
170. Pavol Halaši
171. Martin Halaši
172. Adam Kmeťko
173. Michal Kmeťko
174. Ján Susekár
175. vd. po Jurajovi Lehockom
176. Štefan Karas
177. Ján Matajs
178. Pavol Ribárski
179. Ján Lopušni
180. Michal Mišečka
181. Michal Karas
182. Štefan Karkuš

183. Ján Lopušni
184 a 185. Štefan Lóci
186. Pavol Budai
187. Štefan Susekár
188. Martin Lehocki
189. Martin Karkuš
190. Juraj Karkuš
191. Obecný *sálaš*, gazdoval na
ňom obecný notár Vas Pál
192. Obecný *sálaš*, gazdoval na
ňom obecný slúžny Sokolai Pavol.
193. Ján Matajs
194. Michal Tuška
195. Ján Tuška
196. Juraj Tuška
197. Michal Tuška
198. Ján Tuška
199. Štefan Karkuš
200. Štefan Laurovič
201. Alžbeta Matajsova
202. zbúraný
203. Štefan Hovorka
204. vd. po Ondrejovi Hovorkovi
205. Štefan Tóth
206. Michal Beňo
207. Ondrej Beňo
208. Aladár Navai
209. Jozef Hovorka
210. Štefan Hovorka
211. Štefan Korim
212. Ján Hovorka
213. Juraj Kulík
214. Martin Šováň
215. vd. po Jánovi Hovorkovi
216. Martin Hovorka
217. Adam Lásik
218. Adam Hovorka
219. Štefan Chlebnicki
220. Ján Moťovski
221. Štefan Hovorka
222. Michal Lásik
223. Ján Hovorka
224. Juraj Hovorka
225. vd. po Michalovi Lásikovi
226. Juraj Lásik
227. vd. po Štefanovi Hajkovi
228. Pavol Juhás
229. Štefan Karas
230. Štefan Buda, vd. po Jurajovi
Ročkárovi a Ján Lehocki
231. Juraj Bobor
232. Štefan Oravec
233. Štefan Kmetko
234. Ján Kmeťko
235. Pavol D. Farkaš
236. Ondrej Paulik
237. Ján Karkuš
238. Pavol Karkuš
239. Juraj Hovorka
240. Pavol Karas
241. Pavol D. Farkaš
242. Ján D. Farkaš
243. Ondrej Bacovski
244. Ondrej Samuel
245. Ján Moťovski
246. Ján Hudák
247. Ondrej D. Farkaš
248/a. Michal Sokol
248. Matej Šemetka
249. Ján Bobor
250. Ján Tóth
251. Matej Vasas
252. Peter Fábri
253. Martin Orban
254. Ján Matajs
255. Juraj Matajs
256. vd. po Pavlovi Ačaiovi
257. Štefan Sokol
258. Daniel Paulik
259. vd. po Dr. Alexandrovi Nagyovi
260. Juraj Lehocki
261. Matej Lehocki
262. Ladislav Unger
263. Adam Matejdes
264. Ján Puškeľ
265. Ondrej Bogár
266. Michal Oravec
267. Matej Beňo
268. Daniel Paulik
269. Ondrej Ďurkovič
270. Štefan Antal
271. vd. po Michalovi Matejdesovi
272. Štefan Karas
273. Ján Paulovič

274. Ján Machan
275. Ján Urban
276. Ján Oravec
277. vd. po Michalovi Oravcovi
278. Pavol Račko
279. Ján Hovorka
280. Michal Lopušni
281. Juraj Povážai
282. Ján Lanča
283. Ján Karas
284. Juraj Ďurkovič
285. Pavol Pakši
286. Ondrej Pakši
287. Martin Lehocki
288. Ján Ďurkovič
289. Ondrej Ďurkovič
290. Ondrej Ďurkovič
291. Štefan Karkuš
292. vd. po Ondrejovi Ďurkovičovi
293. Martin Karas
294. Pavol Ďurkovič
295. vd. po Michalovi Adamíkovi
296. Ján Kováč
297. Pavol Varga
298. vd. po Jánovi Francistiovi
299. Pavol Račko
300. Štefan Pipíš
301. Ján Karas
302. Michal Boroš
303. Ondrej Hudák
304. vd. po Jánovi Roskošovi
305. Ján Korim
306. Juraj Korim
307. Ondrej Moťovski
308. Pavol Moťovski
309. Juraj Lásik
310. Michal Sokolai
311. Michal Guťan
312. vd. po Jurajovi Maľovi
313. Michal Cabarka
314. Ján Lehocki
315. Juraj Lehocki
316. Pavol Lehocki
317. Juraj Lehocki
318. Ján Lehocki
319. Ondrej Moťovski
320. Michal Ondreo
321. Ján Sokol
322. Pavol Buda
323. Michal Štirbic
324. Ján Karkuš
325. Ján Ďurkovič
326. Ondrej Tuška
327. Gregor Tuška
328. Gregor Tuška
329. Ján Tuška
330. Juraj Tuška
331. Ondrej Tuška
332. Pavol Sokola
333. Pavol Slávik
334. Ján Hrivnák
335. Štefan Sokolai
336/a. Ján Makovicki
336. Ján Bobor
337. Pavol Pipíš
338. Ondrej Lopušni
339. Michal Lopušni
340. vd. po Jurajovi Lopušnom
341. vd. po Ondrejovi Roskošovi
342. vd. po Martinovi Slávikovi
343. Ondrej Tóth
344. Pavol Moťovski
345. Ondrej Ďurkovič
346. Pavol Povážai
347. Pavol Lehocki
348. Matej Lopušni
349. Ján Antal
350. Pavol Moťovski
351. Michal Moťovski
352. Michal Rozkoš
353. Ján Beňo
354. Štefan Moťovski
355. Juraj Bobor
356. Ján Moťovski
357. Pavol Garai
358. Matej Moťovski
359. Matej Lopušni
360. Pavol Moťovski
361. Zuzana Moťovská
362. Štefan Roskoš
363. Juraj Povážai
364. Matej Povážai
365. Samuel Povážai
366. Ján Povážai

367. Michal Tóth
368. Ján Karkuš
369. Samuel Povážai
370. Pavol Varga
370/a. Ján Varga
371. Ján Karkuš
372. Michal Francisti
373. Ondrej Lachata
374. Pavol Beňo
375. Michal Beňo
376. Ondrej Lóci
377. vd. po Pavlovi Beňovi
378. vd. po Ondrejovi Zelenákovi
379. Juraj Lehocki
380. Ondrej Tuška
381. vd. po Jánovi Boborovi
382. Ján Hovorka
383. Juraj Tuška
384. Michal Ondeo
385. vd. po Jozefovi Roskošovi
386. Pavol Moťovski
387. Ján Lehocki
388. vd. po Štefanovi Karkušovi
388/a. Pavol Karkuš
388/b. Pavol Domanovski
389. Pavol Antal
390. vd. po Matejovi Antalovi
391. Matej Antal
392. vd. po Ondrejovi Tuškovi
393. Pavol Guťan
394. Ján Guťan
395. Ján Cerovski
396. Michal Šováň
397. Ján Lanča
398. Štefan Sokol
399. Ján Rusnák
400. zbúraný
401. Ján Kutej
402. Ondrej Kutej
402/a. Pavol Herceg
403. Ján Očovski
404. Ján Venerčan
405. Adam Venerčan
406. vd. po Jurajovi Rusnákovi
407. Štefan Varga
408. Ján Kmeťko
409. vd. po Matejovi Kmeťkovi
410. Pavol Antal
411. Martin Tuška
412. Juraj Hovorka
413. vd. po Pavlovi Boborovi
414. Štefan Krčméri
415. Ján Bötös
416. Obecná pec na vypalovanie
kritiny
417. Štefan Filo
418. Michal Rimovski
419. Ondrej Hudák
420. Juraj Samuel
421. Adam Venerčan
422. Martin Keleš
423. Juraj Moťovski
424. Michal Chrapan
425. Ján Susekár
426. Ján Tuška
427. Štefan Hajko
428. Ján Divičan
429. Juraj Divičan
430. Michal Ančin
431. vd. po Jánovi Gofjarovi
432. Ján Šebo
433./a. vd. po Jánovi Karkušovi
433. Antal Pleskovič
434. Michal Paulik
435. Adam Kmeťko
436. Obecná skládka
437. Štefan Karkuš
438. Obecná motorová vykurovacia
stanica ????
439. Pavol Lehocki
440. Juraj Lachata
441. Pavol Ďurkovič
442. Ján Fodor
443. Ondrej Farkaš
444. Adam Kmeťko
445. Ján Karas
446. Ján Šemetka
447. Štefan Šováň
448. Ondrej Povážai
449. Peter Fábri
450. vd. po Pavlovi Lopušnom
451. Pavol Varga
452. Ján Bacovski
453. Ondrej Karkuš

454.	Ján Žido	472.	Pavol Račko
455.	Pavol Moťovski	473. vd. po	Pavlovi Karasovi
456.	Juraj Garai	474.	Juraj Orban
457.	Juraj Budai	475.	Juraj Lehocki
458.	Ján Maľa	476.	Štefan Pipíš
459.	Štefan Antal	477. vd. po	Michalovi Tomašovskom
460.	Ján Paulovič	478.	Gabriel Kaszap
461.	Ján Venerčan	479.	Pavol Lehocki
462.	Ján Karkuš	480.	Ján Niko
463.	Ján Lehocki	481.	Ján Niko
464. vd. po	Ondrejovi Vargovi	482.	Michal Susekár
465.	Pavol Račko	483. vd. po	Michalovi Mítňanovi
466. vd. po	Michalovi Žarkovi	484.	Matej Benčík
467.	Ján Lopusni	485. vd. po	Ondrejovi Molnárovi
468.	Michal Šebo	(prezývaný Jevucovci) Táto vdova sa živila ľudovým liečiteľstvom. Na rôzne neduhy ponúkala pijavice, ktoré chytala v potoku Száraz ér –ír.	
469.	Pavol Karkuš		
470.	Ján Karkuš		
471.	Ondrej Korim		

Tento menoslov *sálašov* vyhotovil 15. januára 1938 Juraj Tuška – *rendír*. Opis z rukopisu, ktorý je zachovaný u Juraja Antala, urobil Ing. Michal Hronec. (rendír= terajší mestský policajt)

